

aldeles ikke forstaa, hvorledes Kultusministeren har kunnet negte disse Skoler Anerkjendelse, det vil sige, stille dem udenfor Konkurrence med alle de andre Skoler her i Landet. Der er en stor Forskjel paa de to Ting. Thi det spiller ingen overvældende stor Rolle for en Højskole, om den faar de 3—400 Kr. i Statsstilbud, som de fleste af vore Skoler nu maa nøies med. Men det har en meget stor økonomisk og mere end økonomisk Betydning for en Højskole, om den stilles udenfor Konkurrencen; og det gjør man faktisk i det Dieblis, man negter den Anerkjendelse. Thi derved hindrer man fattige Elever, der maa søge Understøttelse gennem Amtsskoleraadene, fra at komme paa disse Højskoler, med andre Ord, man tvinger Ungdommen bort fra disse Højskoler. Naar det saa endda altid var af pædagogiske Grunde, af Skolehensyn, saa kunde det endda forstaaes. Det forstaaer sig, at Kultusministeriet, inden det uddeler Anerkjendelse, maa tage Hensyn til, om Skolerne kunne kaldes forvarlig ledede. Jeg vil særlig omtale een Højskole — jeg kan godt nævne den — det er Hjørlunde Højskole. Jeg finder Anledning til at omtale den, da Negtelsen af Anerkjendelse til denne aldeles ikke havde nogen som helst pædagogisk Hensyn at støtte sig til. Denne Højskole har altid nydt Anerkjendelse, indtil Forstanderen for den skrev en Bladartikel, det var i Februar 1886. Saa skete der i en Maanedstid derefter ikke nogen som helst Indsigelse eller Indskriden imod den, men da anlagde den høitærede Conseilspresident en privat Injurieproces imod Forfatteren af denne Artikel, og kort Tid efter Anlæggelsen af denne private Injurieproces — man fandt altjaa ikke Anledning til at anlægge en offentlig Sag imod Forfatteren, men kun en rent privat — modtog Forstanderen fra Kultusministeriet en Skrivelse om, at Anerkjendelsen var undraget denne Skole. Jeg kunde, som sagt, forstaa det, hvis Artiklen havde været af den Art, at man fandt Anledning til offentlig at skride ind. Det kunde man imidlertid ikke, det ansaa man sig ikke for berettiget til. Paa dette Grundlag berøvede man imidlertid Skolen Anerkjendelse og gjør det endnu den Dag i Dag. Jeg vil nu søge at vise, hvad Følgen deraf er bleven. Forfatteren blev, efter at denne Sag var gaaet til Højesteret, idømt tre Maaneders Fængsel for Artiklen, og afføede derpaa sine tre Maaneders Fængsel. Derefter vendte han tilbage til sin Skole igjen; men Kultusministeren forøgede administrativt den Straf, han var idømt ved Højesteret, ved at sætte ham ud af hans borgerlige Næring. Det er det faktisk, han

har gjort; det er i Virkeligheden at tvinge Manden til at staa ind paa en helt anden Levevei. Hvis han ikke ad privat Veie kan skaffe sig Understøttelsen, ikke blot skaffe sin Skole Understøttelse, men ogsaa skaffe Elever den Understøttelse, som vort Højskolevæsen overhovedet beror paa. Jeg tror, det er saa uheldigt administrativt at forøge de Straffe, en Mand lider ved Højesteret, at jeg ikke kan se Andet, end at det næppe maa have været den høitærede Kultusminister fuldt ud klar, hvad han gjorde, da han greb til dette Skridt. Hvis denne Mand endda var Politiker; men det er en Mand, der aldrig optræder politisk, og det er en Mand, der aldrig har taget Del i den politiske Agitation. Den foregaaende Taler omtalte meget ophøjsende, hvorledes Universitetsprofessorer drive politisk Agitation; men dem strides der ikke imod. Jeg vil omtale en anden Skole, det er en Skoleovre paa Fyn; den blev i sin Tid udelukket, fordi Forstanderen var Folkeevæbningsmand. Da de saafaldte Folkeevæbningslag bleve dannede i sin Tid, meldte han sig ind i dem, ingenlunde af oprørsk Grund, men fordi han er en gammel Tilhænger af den bekjendte Folkeevæbningsstank, den kan nu være gal, og den kan være rigtig, der er i hvert Fald ikke noget særligt Forargeligt deri. Det er en Mand, der heller aldrig har taget Del i den politiske Agitation; men hans Skole maa nærmest kaldes en rent ud kirkelig Skole, det er Ryslinge Skole. Ryslinge har jo som bekendt altid været Midtpunkt for et meget bevæget kirkeligt Liv, det er det kirkelige Liv, der fuldtud præger denne Skole, og denne Skole er endnu i Dag udelukket. Det er saa meget mærkeligere, som en anden Skole paa Fyn, Allerup, som blev udelukket ganske af samme Grund, for længe siden er anerkjendt og optagen igjen, og har, saavidt jeg veed, ogsaa sidste Gang modtaget Statsunderstøttelse. Jeg vil derfor henstille til den høitærede Kultusminister, om han ikke kan tage det Spørgsmaal under Overvejelse endnu engang, og søge at raade Bod paa den Skade, som der er gjort. Jeg tror, at det ved nærmere Undersøgelse af denne Sag vil vise sig, at, uden at vi komme ind paa en nærmere Bedømmelse af, hvad der i sin Tid kunde være rigtigt eller urigtigt, er det i alt Fald nu, 2—3. Mar. efter, i højeste Grad urigtigt at fortsætte med at negte disse Skoler Anerkjendelse. Der findes naturligvis adskillige andre Skoler, hvis Forhold jeg ikke saa nøie kender; men jeg føler mig overbevist om, at for Fleres Vedkommende er Forholdet akkurat af samme Art. Jeg skal dernæst henvende et Par Ord